

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у заданому напрямі.

Отже, на відміну від іншомовної компетентності в читанні професійно орієнтована іншомовна читацька компетентність завжди розглядається в контексті професійної діяльності; передбачає читання переважно фахової літератури; характеризується готовністю використання отриманих у процесі читання відомостей на практиці, а саме в навчально-професійній або безпосередній професійній діяльності. Одними з особливостей формування професійно орієнтованої англійськомовної читацької компетентності є врахування постійних і змінних характеристик професійного навчання англійської мови; урахування рівня сформованості читацької компетентності кваліфікованих спеціалістів та робітників, які впливають на вибір відповідних методів, прийомів та технологій навчання. Перспективи подальших пошуків полягають в уточненні сучасних методів, прийомів та технологій формування професійно орієнтованої англійськомовної читацької компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. *Іноземні мови*. 2012. № 3. С. 18-27.
2. Британ Ю. В. Формування професійно орієнтованої читацької компетенції в майбутніх викладачів англійської мови засобами Інтернет-технологій: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгвіст. ун-т. Київ, 2014. 302 с.
3. Вдовіна Т. О. Методика навчання майбутніх учителів іноземної мови читання англійських художніх текстів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгвіст. ун-т. Київ, 2003. 282 с.
4. Корейба І. В. Методика навчання професійного читання майбутніх учителів німецької мови з використанням Інтернет-ресурсів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгвіст. ун-т. Київ, 2011. 286 с.
5. Пахомова Т. О., Сенченко Я. С. Формування іншомовної комунікативної компетентності в системі підготовки студентів-філологів міжкультурному спілкуванню. *Вісник ЗНУ. Серія Педагогічні науки*: зб. наук. пр. Запоріжжя: Зап. нац. ун-т, 2013. № 1. С. 147–154.
6. Тарнопольский О. Б., Кожушко С. П. Методика обучения английскому языку для делового общения: учеб. пособ. Киев: Ленвит, 2004. 192 с.

УДК 792.071.2.028:316.454.5

АНАЛІЗ СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Стадніченко Н. В., ст. викладач

*Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна*

stadnichenko.nadejda@gmail.com

У статті розглядається діяльність видатних педагогів, представників творчих професій, зусилля яких сприяли становленню майбутнього спеціаліста в галузі театрального мистецтва, відкриттю нових можливостей для вирішення актуальних завдань, що відповідають потребам сучасного суспільства, однією з яких є спілкування у процесі виконання професійних обов'язків. Також визначено причини, що зумовлюють необхідність підготовки майбутнього актора, здатного до реалізації професійного спілкування у творчому процесі, детально проаналізовано процес опанування майбутніми фахівцями засобів професійного спілкування. Представлено пошуково-констатувальний етап педагогічного експерименту, розглянуто діагностично-критеріальний апарат дослідження та процедуру узагальнення результатів

діагностування. Описано процес діагностики сформованості художньо-естетичних мотивів, мотивації до професійної діяльності та досягнення успіху, сформованості системи загальнопрофесійних знань та інтелектуальної емоційності, наявності творчого потенціалу, сформованості полікомунікативної емпатії, наявності творчого потенціалу, розвиненості емоційної емпатії за методиками В. Аванесова, А. Реана, В. Русалова, модифікації А. Гревцова, І. Юсупова, Л. Богіної та ін., а також авторськими розробками методик діагностування готовності майбутнього актора до професійного спілкування.

Ключові слова: майбутній актор, професійне спілкування, педагог, тренінг, етюдний метод, емоції, голосові якості, міміка, жестикуляція, мізансцена, вербальне і невербальне спілкування, глядач, сцена, режисер, колектив, партнер.

АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ АКТЕРОВ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ ОБЩЕНИЮ

Стадниченко Н. В.

*Запорожский национальный университет,
ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина*

stadnichenko.nadejda@gmail.com

В статье рассматривается деятельность выдающихся педагогов, представителей творческих профессий, усилия которых способствовали становлению будущего специалиста в области театрального искусства, открытию новых возможностей для решения актуальных задач, отвечающих потребностям современного общества, одной из которых является общение в процессе исполнения профессиональных обязанностей. Также определены причины, обуславливающие необходимость подготовки будущего актера, способного к реализации профессионального общения в творческом процессе, детально проанализирован процесс освоения будущими актерами средств профессионального общения. Представлен поисково-констатирующий этап педагогического эксперимента, рассмотрен диагностически-критериальный аппарат исследования и процедура обобщения результатов диагностирования. Отображен процесс диагностики сформированности художественно-эстетических мотивов, мотивации к профессиональной деятельности и достижению успеха, сформированности системы профессиональных знаний и интеллектуальной эмоциональности, наличия творческого потенциала, сформированности поликоммуникативной эмпатии, развития эмоциональной эмпатии с использованием методик В. Аванесова, А. Реана, В. Русалова, в модификации А. Гревцова, И. Юсупова, Л. Богининой и др., а также авторских разработок методик диагностирования готовности будущего актера к профессиональному общению.

Ключевые слова: будущий актер, профессиональное общение, педагог, тренинг, этюдный метод, эмоции, голосовые качества, мимика, жестикуляция, мизансцена, вербальное и невербальное общение, зритель, сцена, режисер, коллектив, партнер.

AN ANALYSIS OF THE STATE OF READINESS OF FUTURE ACTORS FOR PROFESSIONAL COMMUNICATION

Stadnichenko N. V.

*Zaporizhzhya National University,
Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, Ukraine*

stadnichenko.nadejda@gmail.com

The article examines the activities of outstanding teachers, representatives of creative professions, whose efforts contributed to the training of future specialists in the field of theatrical art, opening up new opportunities for solving urgent problems that meet the needs of modern society, one of which is communication in the process of fulfilling professional duties. Also, the reasons are determined that cause the need for the preparation of the future actor who is capable of using professional communication in the creative work. The process of mastering the means of professional communication by future actors is analyzed in detail. The search-ascertaining stage of the pedagogical experiment is presented, the diagnostic-criterial investigation apparatus and the procedure for generalizing the diagnostic results are examined. The process of diagnosing the formation of artistic and aesthetic motives, the motivation for professional activity and the achievement of success, the formation of a system of professional knowledge and intellectual emotionality, the availability of creative potential, the formation of poly-communicative empathy, the development of emotional empathy using the techniques of V. Avanesov, A. Rean, V. Rusalov, in the modification of A. Grevtsov, I. Yusupova, L. Bogina, etc., as well as the author's development of methods for diagnosing the future actor's readiness for professional communication are described.

Key words: future actor, professional communication, teacher, training, etude method, emotions, voice quality, facial expressions, gestures, mise en scene, verbal and nonverbal communication, spectator, stage, director, collective, partner.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Результатом правильно налагодженого процесу професійного спілкування актора є активне залучення до нього глядача, перетворення його зі стороннього спостерігача в активного учасника творчого процесу, що своїми живими реакціями впливає на хід вистави, надає їй різноманітного емоційного забарвлення. «Якщо актори не хочуть випустити з-під своєї влади увагу тисячного натовпу, що знаходиться в глядацькому залі, вони повинні турбуватися про безперервність процесу спілкування з партнерами своїми почуттями, думками, діями, аналогічними почуттями, думками, діями зображуваної ними дійової особи. При цьому, звичайно, внутрішній матеріал для спілкування має бути цікавим і привабливим для тих, хто слухає і дивиться» [3, т. 2, с. 252–253].

Сьогодні в українському театральному мистецтві є потреба у фахівцях, здатних до повноцінного сценічного спілкування. Однак особистісні якості актора – сором'язливість, закритість, що притаманні людині у звичайному житті, часто заважають налагодженню діалогу з партнерами і глядачами, що робить неможливою реалізацію процесу професійного спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми і на які спирається автор.

Визначальні положення фахової підготовки майбутнього актора представлені в працях Ю. Єлісовенко, М. Кнебель, В. Меєрхольда, К. Станіславського, М. Чехова, та ін. Особливостям підготовки до професійного спілкування представників мистецьких спеціальностей присвячені роботи Д. Будянського, М. Ільїна, Л. Лимаренко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Питання підготовки майбутнього актора до професійного спілкування недостатньо досліджені і тому є актуальними для сучасної мистецької вищої освіти. Метою нашої статті є визначення реального стану готовності майбутнього актора до професійного спілкування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Для вивчення наявного стану сформованості готовності науковці зазвичай використовують діагностичний апарат, оснований на визначених критеріях і показниках. Для діагностування готовності майбутнього актора до професійного спілкування нами були визначені критерії: мотиваційний, когнітивно-емоційний, творчо-емпатійний та комунікативно-діяльнісний. І для кожного з них обрані методики для їх діагностування.

Мотиваційний критерій сформованості готовності до професійного спілкування характеризується такими показниками:

- наявністю художньо-естетичних мотивів;
- сформованістю мотивації досягнення успіху;
- сформованістю мотивації до професійної діяльності.

Для дослідження наявності художньо-естетичних мотивів, як ціннісної складової професії актора, ми обрали методику В. Аванесова «Вимірювання художньо-естетичної потреби» [8, с. 13–15], для діагностики мотивації успіху та уникнення невдач була використана методика А. Реана [8, с. 16–18]. Для вивчення рівня професійної мотивації ми скористалися методикою «Мотивація учіння студентів» (С. Пакуліна та М. Овчинніков), яка була нами адаптована через зміну тематики питань, відповідно до програмних вимог щодо професійної підготовки майбутніх акторів [8, с. 18–20].

Когнітивно-емоційний критерій передбачає оцінювання практичної реалізації процесу професійного спілкування на основі засвоєних майбутнім актором теоретичних знань, активної інтелектуальної діяльності, прояву дослідницьких та аналітичних здібностей, а також експресивності у спілкуванні. Показниками когнітивно-емоційного критерія є:

- сформованість системи загальнопрофесійних знань;
- сформованість інтелектуальної емоційності.

Для діагностування рівня теоретичних знань з профілюючих дисциплін нами були розроблені закриті тестові завдання [8, с. 23–28]. Для визначення сформованості інтелектуальної емоційності ми скористалися методикою діагностики емоційності, в основу якої покладено фрагмент опитувальника формально-динамічних властивостей індивідуальності В. Русалова в модифікації А. Гревцова [8, с. 28–32].

Творчо-емпатійний критерій готовності майбутнього актора до професійного спілкування характеризується такими показниками:

- наявністю творчого потенціалу;
- сформованістю полікомунікативної емпатії;
- розвиненістю емоційної емпатії.

Для визначення рівня творчого потенціалу ми обрали методику Т. Лемке «Самооцінка творчого потенціалу особистості» [8, с. 37–41]. Здатність студента до співпереживання, до співчуття є важливою особистісною якістю майбутнього актора, яка допомагатиме йому зрозуміти характер персонажа, щоб втілити і продемонструвати його за допомогою засобів професійного спілкування. І для діагностування рівня полікомунікативної емпатії була використана методика І. Юсупова [8, с. 41–45]. Особливе значення для актора мають емоції, адже йому доводиться демонструвати переживання своїх героїв. Це вимагає від нього власного глибокого сценічного переживання, що, за даними О. Єршової, залежить від емоційної збудливості й реактивності, а також від емпатії. Феномен емпатії тісно пов'язаний з емоціями особистості, тому для актора вельми важливою є здатність до емоційної емпатії, яка означає співпереживання людині на чуттєвому рівні. Для її діагностування ми застосували методику «Діагностика емоційної емпатії» [8, с. 45–46].

Комунікативно-діяльнісний критерій оцінюється завдяки таким показникам:

- наявність творчого потенціалу;
- сформованість полікомунікативної емпатії;
- розвиненість емоційної емпатії;
- володіння оптико-кінематичними засобами невербальної комунікації.

Для визначення стійкості і концентрації сценічної уваги, уміння майбутніх акторів зосереджуватися в умовах публічності і, незважаючи на психофізичні перешкоди, творчо реалізовуватися у процесі професійного спілкування упродовж навчально-репетиційного процесу ми скористалися адаптованою до специфіки дослідження «Методикою Мюнстерберга» [8, с. 32–35]. На основі розробок Ю. Єлісовенко [4] та С. Беррі [9] була підготовлена авторська методика «Діагностика сформованості мовно-голосових якостей». З метою отримання об'єктивного результату діагностування рівня володіння паралінгвістичними та екстралінгвістичними засобами невербальної комунікації ми скористалися методиками самооцінки та експертної оцінки. Для самооцінки була обрана методика Л. Богіної «Перцептивна самооцінка парціальної та інтегральної емоційної експресивності» [8, с. 54–59]. Сформованість паралінгвістичних та екстралінгвістичних засобів невербального спілкування визначається на основі оцінки експертів за результатами психофізичного тренінгу, без якого неможливе практичне опанування технічних засобів професійного спілкування актора. Завдання були підготовлені на основі тренінгових методик, запропонованих Е. Бутенко [1], М. Буткевичем [2] і З. Корогодським [5]. Для оцінювання рівня оволодіння паралінгвістичними та екстралінгвістичними засобами невербального спілкування за результатами двох методик самооцінки і експертної оцінки обчислюється сума балів: за методикою «Перцептивна самооцінка парціальної та інтегральної емоційної експресивності» по 4 шкалах (гучність голосу, збій мовлення, образність мовлення, темп мовлення, інтонація); за методикою експертної оцінки розвитку паралінгвістичних та екстралінгвістичних засобів невербального спілкування (уміння зосереджуватися на об'єкті спілкування; здатність легко переключати увагу з об'єкта на об'єкт; здатність до прояву емоцій упродовж спілкування; відповідність міміки і пластики до характеру спілкування).

Для отримання неупередженого результату діагностування рівня володіння оптико-кінематичними засобами невербальної комунікації ми скористалися також методикою «Перцептивна самооцінка парціальної та інтегральної емоційної експресивності» та експертною оцінкою виконання етюдів на виправдане мовчання.

Нами були визначені рівні сформованості готовності майбутнього актора до професійного спілкування: *початково-базовий, оптимально-реалізаційний і творчо-еталонний*.

За результатами використання діагностичних методик для кожного компонента визначається коефіцієнт його сформованості (див. формулу (1)):

$$K_i = \frac{\Sigma_i}{\Sigma_i^{max}} \quad (1)$$

де K_i – коефіцієнт сформованості i -го компонента (мотиваційного, когнітивно-емоційного, творчо-емпатійного та комунікативно-діяльнісного), який приймає значення від 0 до 1;

Σ_i – сума балів, яку набрав студент за показниками i -го компонента;

Σ_i^{max} – максимально можлива сума балів за i -им компонентом готовності (для мотиваційного компонента це число 77, для когнітивно-емоційного – 223, для творчо-емпатійного – 168, для комунікативно-діяльнісного – 210).

Зазначимо, що саме такий розкид максимальних значень змусив нас використовувати коефіцієнти сформованості кожного компонента професійного спілкування майбутнього актора. Для переведення отриманих коефіцієнтів у шкалу рівнів ми обрали таку градацію: 0– 0,50 – початково-базовий рівень, 0,51–0,75 – оптимально-реалізаційний рівень, 0,76–1 – творчо-еталонний рівень.

Для оцінювання трьох показників комунікативно-діяльнісного компонента готовності майбутнього актора до професійного спілкування (розвиток мовно-голосових якостей, володіння паралінгвістичними і екстралінгвістичними, оптико-кінематичними засобами невербального спілкування) було залучено сім експертів. На основі поставлених ними оцінок були обчислені рангові коефіцієнти кореляції Спірмена, які довели узгодженість їх думок [1, с. 64].

З метою виведення формули для обчислення коефіцієнта сформованості готовності майбутнього актора до професійного спілкування тим же експертам було запропоновано визначити значущість кожного компонента числами від 1 до 4. Ці результати засвідчили відповідно: на перше місце більшість експертів поставила комунікативно-діяльнісний компонент, на друге – творчо-емпатійний, на третє – когнітивно-емоційний і на четверте – мотиваційний. За методикою, наведеною у статті А. Шахова [7], на основі цих даних були обчислені вагові коефіцієнти кожного компонента у структурі готовності до професійного спілкування: мотиваційний – 0,13; когнітивно-емоційний – 0,17; творчо-емпатійний – 0,31; комунікативно-діяльнісний – 0,39. Отже, коефіцієнт сформованості готовності майбутнього актора до професійного спілкування обчислюється за формулою (2):

$$K_r = 0,13 \cdot K_1 + 0,17 \cdot K_2 + 0,31 \cdot K_3 + 0,39 \cdot K_4 \quad (2)$$

де K_r – коефіцієнт сформованості готовності майбутнього актора до професійного спілкування;

K_1 – коефіцієнт сформованості мотиваційного компонента;

K_2 – коефіцієнт сформованості когнітивно-емоційного компонента;

K_3 – коефіцієнт сформованості творчо-емпатійного компонента;

K_4 – коефіцієнт сформованості комунікативно-діяльнісного компонента.

З метою вивчення реального стану сформованості професійного спілкування у майбутніх акторів ми провели діагностування 101 випускника спеціальності «Сценічне мистецтво» 5 профільних і непрофільних вищих навчальних закладів України: Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Харківського університету мистецтв імені І. П. Котляревського, Запорізького національного університету, Дніпропетровського театрално-художнього коледжу та Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Така кількість є достатньою для того, щоб вважати вибірку репрезентативною за обсягом. А участь у ньому студентів 5 навчальних закладів різних регіонів України (Дніпро, Запоріжжя, Київ, Тернопіль і Харків) підтверджує її якісну показовість.

Вивчення розподілу студентів за рівнями сформованості компонентів готовності до професійного спілкування (рис. 1) довели незадовільний його стан. Найкращі результати майбутні актори продемонстрували за мотиваційним компонентом готовності: у 49,50% виявлено початково-базовий рівень, у 43,56% – оптимально-реалізаційний, у 6,94% – творчо-еталонний. Творчо-емпатійний компонент готовності: 53,47% з початково-базовим рівнем, 44,55% – з оптимально-реалізаційним, 1,98% – з творчо-еталонним. Найгірша ситуація була виявлена за результатами діагностування творчо-емпатійного та комунікативно-діяльнісного компонентів. Це, відповідно, по 66,34% з початково-базовим рівнем, по 30,69% і 31,68% – з оптимально-реалізаційним, 2,97% і 1,98% – з творчо-еталонним. Зазначимо, що загалом сформованість готовності до професійного спілкування була такою: у 60,40% виявлено початково-базовий рівень, у 36,63% – оптимально-реалізаційний, у 2,97% – творчо-еталонний. Це може бути пов'язано з неоднорідністю розвитку компонентів професійного спілкування в майбутніх акторів.

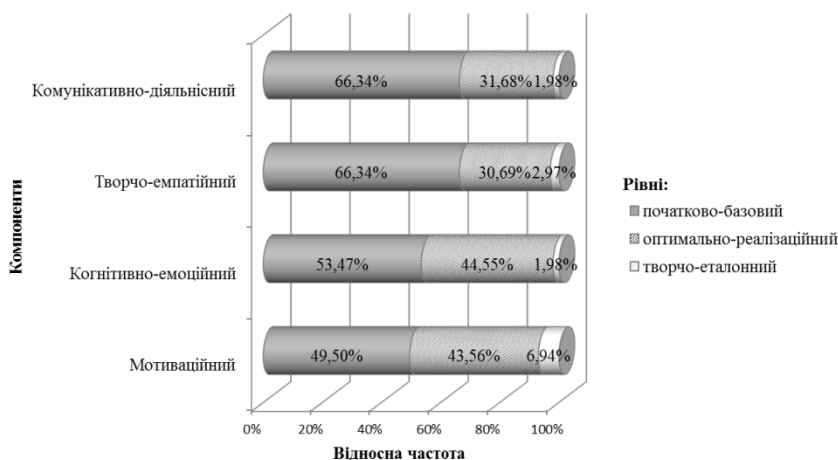

Рис. 1. Гістограма розподілу студентів за рівнями сформованості готовності до професійного спілкування на констатувальному етапі

Середні значення, обчислені за формулою (3) [6, с. 37]:

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}, \quad (3)$$

де x_i – коефіцієнт сформованості відповідного компонента готовності;

\bar{X} – середнє значення вибірки;

n – обсяг вибірки.

Усі середні значення близькі до 0,5 (верхня мета початково-базового рівня): мотиваційний компонент – 0,51; когнітивно-емоційний – 0,48; творчо-емпатійний – 0,47; комунікативно-діяльнісний – 0,46; сформованість готовності майбутніх акторів до професійного спілкування

– 0,48. Як бачимо, усі компоненти (крім мотиваційного) і сформованість готовності не перевищують 0,5, а, отже, це свідчить про незадовільний стан сформованості у майбутніх акторів готовності професійного спілкування.

На констатувальному етапі педагогічного експерименту вивчення стану сформованості готовності до професійного спілкування здійснювалося у студентів п'яти ВНЗ: КНУТКТ – 25; ХНУІ – 25; ЗНУ – 16; ДТХК – 15; ТНПУ – 20. У зв'язку з цим ми вважали за необхідне переконатися, що така прикра ситуація зі сформованістю готовності до професійного спілкування притаманна всім студентам - майбутнім акторам навчальних закладів II-IV рівнів акредитації. Для цього перевірили гіпотези про наявність або відсутність розбіжностей між генеральними сукупностями, до яких відносяться п'ять вибірок (студенти різних навчальних закладів), діагностовані на констатувальному етапі.

Формулювання гіпотез:

H_0 : За результатами сформованості готовності до професійного спілкування майбутні актори (діагностовані на пошуково-констатувальному етапі), які навчаються у п'ятьох різних ВНЗ, не розрізняються;

H_1 : За результатами сформованості готовності до професійного спілкування майбутні актори, які навчаються у п'яти різних ВНЗ, суттєво різняться.

Для перевірки цих гіпотез ми скористалися Н-критерієм Крускала-Волліса. Емпіричне значення цього критерію розраховується за формулою (4) [6, с. 223]:

$$H_{емп} = \frac{12}{N \cdot (N + 1)} \sum_{i=1}^k \frac{R_i^2}{n_i} - 3 \cdot (N + 1) \quad (4)$$

де N – загальна чисельність вибірок, що порівнюються;

k – кількість вибірок, що порівнюються;

R_i – сума рангів для вибірки за номером i ;

n_i – чисельність вибірки за номером i .

Додаткові розрахунки R_i та $\frac{R_i^2}{n_i}$ наведені в табл. 1, на основі цих значень ми обчислили $H_{емп}$:

$$H_{емп} = \frac{12}{101 \cdot 102} \cdot 266678,7 - 3 \cdot 102 = 310,63 - 306 = 4,63.$$

Проміжні показники для обчислення емпіричного значення Н-критерія Крускала-Волліса

Показник	КНУТКТ	ХНУІ	ЗНУ	ДТХК	ТНПУ
n_i	25	25	16	15	20
R_i	1186	1455	843	695	972
R_i^2	1406596	2117025	710649	483025	944784
$\frac{R_i^2}{n_i}$	56263,8	84681	44415,6	32201,7	47239,2
$\sum \frac{R_i^2}{n_i}$	264801,2692				

За таблицями критичних значень критерія χ^2 на рівні значущості 0,05 для числа ступенів вільності $df = k - 1 = 5 - 1 = 4$ знайдено критичне значення $\chi_{кр}^2 = 9,49$ (точне значення рівня значущості – $\alpha = 0,327$). Оскільки $H_{емп} < \chi_{кр}^2$, то студенти різних навчальних закладів

належать до однієї генеральної сукупності. Це означає: незадовільний стан сформованості готовності до професійного спілкування притаманний усім майбутнім акторам, незалежно від ВНЗ, де вони навчаються.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у заданому напрямі.

Отже, проведений констатувальний етап педагогічного експерименту засвідчив недостатній рівень сформованості готовності майбутніх акторів до професійного спілкування, оскільки в більшості з них (60,40%) було виявлено низький рівень її розвитку і середнє значення коефіцієнта його сформованості (0,48) також відповідало низькому рівню. Також за допомогою перевірки статистичних гіпотез ми переконалися, що незадовільний стан розвитку професійного спілкування у майбутніх акторів не випадковість, а система. Це підтвердило актуальність нашого дослідження і, безумовно, засвідчило необхідність розробки моделі та методики формування готовності майбутніх акторів до професійного спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутенко Э. В. Имитационная теория сценического перевоплощения. Москва: Культурно-просветительский центр «Прикосновение», 2004. 271 с.
2. Буткевич М. М. Кигровому театру. Москва: ГИТИС, 2005. 700 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Вінниця: ДОВ Вінниця, 2008. 278 с.
4. Єлісєвєнко Ю. П. Практичне опанування риторики засобами театральної педагогіки. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 1998. № 4. С. 200–207.
5. Корогодский З. Я. Этюд и школа. Москва: Сов. Россия, 1975. 112 с.
6. Руденко В. М. Математична статистика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 304 с.
7. Руденко Е. С., Шамов А. В. Обработка результатов экспертных оценок. *Проблемы техники*. 2013. № 2. С. 139–145.
8. Стадніченко Н. В. Діагностика сформованості професійного спілкування майбутнього актора: наукове видання, методичні рекомендації / заг. ред. Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 70 с.
9. Berry C. Voice and the Actor. New York: Applause Books, 1991. 160 p.

УДК 378. 047: 811 (477) “20”

СУТНІСТЬ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Чернявський Б. Р., аспірант

*Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна*

b.cherniavskiy1992@gmail.com

У статті розглядається питання іншомовної компетентності майбутнього фахівця. Проведення аналізу літератури і прийняття основних положень особистісно-орієнтованого підходу, який визнається як ведучий в дослідженні, що визначає право кожного студента на реалізацію іншомовної комунікативної компетентності на своєму суб'єктивному рівні, сприяло виникненню питання уточнення практико-орієнтованих рівнів розвитку досліджуваної компетентності, що відображають її структуру.

Ключові слова: структура, майбутній фахівець, іншомовна компетентність, професійна компетентність.